

35. Tiistaina 26 päivänä maaliskuuta 1996

kello 14

Päiväjärjestys

Ilmoituksia

Kolmas käsittely

1) Hallituksen esitys laeiksi valtion vakuusrahosta annetun lain ja luottolaitostoiminnasta annetun lain muuttamisesta 990

Hallituksen esitys 6/1996 vp
Talousvaliokunnan mietintö 2/1996 vp

2) Hallituksen esitys asuntorahoituksen kehittämistä koskevaksi lainsäädännöksi 991

Hallituksen esitys 8/1996 vp
Ympäristövaliokunnan mietintö 1/1996 vp

Lähetekeskustelu

3) Hallituksen esitys Yhdistyneiden Kansakuntien merioikeusyleissopimuksen ja sen XI osan soveltamiseen liittyvän sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä sekä laiksi aluksista aiheutuvan vesien pilaantumisen ehkäisemisestä annetun lain muuttamisesta 996

Hallituksen esitys 12/1996 vp

4) Hallituksen esitys laiksi sairausvakuutuslain 5 a §:n väliaikaisesta muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi „

Hallituksen esitys 13/1996 vp

5) Hallituksen esitys laiksi vuosilomalain muuttamisesta 1004

Hallituksen esitys 14/1996 vp

Mietintöjen pöydällepano

6) Hallituksen esitys vuoden 1996 lisätalousarvioksi „

Hallituksen esitys 3/1996 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö 5/1996 vp

Puhetta johtaa puhemies Uosukainen.

Nimenhuudossa merkitään poissa oleviksi ensimmäinen varapuhemies Anttila S.-L. sekä edustajat Alaranta, Alho, Brax, Halonen, Huotari, Hyssälä, Ihamäki, Jätteenmäki, Kantalainen, Korhonen R., Krohn, Niinistö, Norrback, Peltomo, Penttilä, Perho, Pietikäinen M., Rauramo, Salo, Skinnari, Tulonen, Vehkaoja ja Viljamaa.

Nimenhuudon jälkeen ilmoittautuvat edustajat Alho, Niinistö, Tulonen ja Penttilä.

Ilmoitusasiat:

Lomanpyynnöt

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat tästä päivästä sairauden vuoksi ed. Rauramo sekä yksityisasioiden vuoksi edustajat Kantalainen ja Salo,

„ tästä ja huomisesta päivästä virkatehtävien vuoksi ed. Bryggare ja R. Korhonen sekä yksityisasioiden vuoksi ed. Alaranta,

tämän kuun 27 ja 28 päivästä virkatehtävien vuoksi edustajat Dromberg, Kautto, Kiljunen, J. Leppänen, Paasilinna, Sasi, Tiusanen, Tuomioja ja Väistö sekä

tämän kuun 29 päivään virkatehtävien vuoksi edustajat Huotari, Hyssälä, Ihmäki, Norrback, Peltomo, Perho, M. Pietikäinen, Skinnari, Vehkaoja ja Viljamaa sekä yksityisasioiden vuoksi ed. Brax.

U-asiat

Puhemies: Ilmoitetaan, että 21 päivänä maaliskuuta 1996 päivätyllä valtioneuvoston kirjelmällä on puhemiehelle saapunut valtiopäiväjärjestyksen 54 b §:ssä tarkoitettu Euroopan unionin asia n:o U 14.

Ilmoitetaan edelleen, että puhemies on tänään toimittanut mainitun asian käsiteltäväksi suureen valiokuntaan, jolle valtiovarainvaliokunnan sekä maa- ja metsätalousvaliokunnan on annettava lausunto.

Suomen itsenäisyyden juhlarahaston Sitran toimintakertomus vuodelta 1995

Puhemies: Ilmoitetaan, että Suomen itsenäisyyden juhlarahaston hallintoneuvoston kirjelmän ohella viime helmikuun 28 päivästä on eduskunnalle saapunut Suomen itsenäisyyden juhlarahastosta annetun lain 9 §:n 1 momentin 9 kohdassa tarkoitettu kertomus rahaston toiminnasta vuodelta 1995. Tämä kertomus on nyt saatettu eduskunnan tietoon jakamalla se edustajille.

Kirjalliset kysymykset

Puhemies: Ilmoitetaan, että eduskunnalle ovat, puhemiehelle osoitettuina, saapuneet vastaukset kirjallisiin kysymyksiin n:ot 58, 60—62, 64, 66, 67, 69, 70, 72, 81, 82, 84, 87, 88, 90, 91, 93 ja 95. Nämä kysymykset vastauksineen on nyt jaettu edustajille.

Suuren valiokunnan jäsenet

Puhemies: Ilmoitetaan, että valiokunta-paikkojen järjestelyä varten pyytää ed. Rauramo vapautusta suuren valiokunnan varajäsenyydestä. Puhemiesneuvosto puoltaa anomusta.

Anomukseen suostutaan.

Puhemies: Ilmoitetaan, että suuren valiokunnan täydennysvaali toimitetaan ensi perjantain täysistunnossa. Ehdokaslistat täydennysvaalia varten on vaalisäännön 19 §:n mukaan jätettävä keskuskansliaan viimeistään ensi perjantaina kello 10.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

1) Hallituksen esitys laeiksi valtion vakuusrahastosta annetun lain ja luottolaitostoiminnasta annetun lain muuttamisesta

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys 6/1996 vp
Talousvaliokunnan mietintö 2/1996 vp

Puhemies: Toisessa käsittelyssä päätetyt lakiehdotukset voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotukset hyväksytään.

Lakiehdotusten kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

Valtion vakuusrahaston valtuuston vaalin toimitaminen

Puhemies: Valtion vakuusrahastosta annetun lain 4 §:ssä, sellaisena kuin se on eduskunnan juuri hyväksymässä laissa, säädetään, että eduskunta valitsee valtion vakuusrahaston valtuuston, johon kuuluu yhdeksän jäsentä. Lain voimaantulosäännöksen mukaan valtion vakuusrahaston valtuuston jäsenen toimikausi alkaa siitä päivästä lukien, jona laki tulee voimaan. Jäsenet voidaan valita ennen lain voimaantuloa.

Ilmoitetaan, että valtion vakuusrahaston valtuuston jäsenten vaali toimitetaan ensi perjantaina pidettävässä täysistunnossa edellyttäen, että tasavallan presidentti on siihen mennessä vahvistanut lain valtion vakuusrahastosta annetun lain muuttamisesta. Ehdokaslistat tätä vaalia varten on annettava eduskunnan keskuskansliaan viimeistään ensi torstaina kello 12.

2) Hallituksen esitys asuntorahoituksen kehittämistä koskevaksi lainsäädännöksi

Kolmas käsittely

Hallituksen esitys 8/1996 vp

Ympäristövaliokunnan mietintö 1/1996 vp

P u h e m i e s : Toisessa käsittelyssä päätetyt lakiehdotukset voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelu:

Ed. Aittoniemi: Arvoisa puhemies! Meillä on kolmannessa käsittelyssä hallituksen esitys, jolla pyritään käynnistämään maassa asuntokauppa, ja se olisi erinomaisen tärkeätä nimenomaan rakennusteollisuuden työllisyyden kannalta.

Keskustelin viikonvaihteen jälkeen erään pankin luotonannosta vastaavan henkilön kanssa, ja täytyy sanoa, että jos hänen näkemyksensä on oikea, niin ainakaan pankkipireissä tällä, että valtio asettuisi takuuseen tietyistä pienestä osasta asunnon hankintaa koskevaa lainaa, ei tule asuntokauppa vilkastumaan. Valitettavasti näin on. Ei niin sydämetön yhteiskuntaa kohtaan voi olla, vaan, ettei toivo, että näin tapahtuisi ja asuntokauppa lähtisi liikkeelle, mutta toteutettava takuulaki on niin pieni vaikutukseltaan, että sillä ei ole minkäänlaista vaikutusta asuntokauppaan.

On todennäköistä, että jos asunnonostaja itse huolehtii 15 prosentin omasta pääomasta asunnon hankinnassa ja kun asuntojen hinnat nyt ovat pohjassa — alaspäin ne eivät oikeastaan voi mennä, vaan päinvastoin tulevaisuudessa lähtevät nousemaan ylöspäin — pankit eivät tulevaisuudessa lainanantomyönteisinä tule edes vaatimaan sen suurempia vakuuksia, kuin jää jäljellä olevaksi osuudeksi eli 85 prosentin osalta, jota hankittava asunto lainan vakuutena vastaisi. Tällä, että valtio tulee siihen mukaan takuusuudellaan, ei ole tästä syystä mitään merkitystä.

Toinen ongelma asiassa on se, että kun asunnonostaja ottaa tällaisen valtiontakuun mukaan, samalla hän astuu mukaan rajoitteeseen asuntokauppaan. Hän ei pysty ostamaansa asuntoa kuin poikkeustapauksissa vuokraamaan edelleen. Kaiken lisäksi tämä laki on tullut äärettömän sekaisena hyväksyttyä. Siellä ei selkeästi selvitetä, saako sellainen, joka asuntoa haluaa vuokrata edelleen, sen tehdä vai ei. Ottaen huomioon takuusuuden muun vaikutuksen sekä sen, että asunnolle tulee huomattavia rajoitteita sen käytön suhteen, ihmiset tulevat suorastaan

karttamaan tämänlaisen takuun vastaanottamista.

Tällä hetkellä Suomessa asuntokaupassa on varsin omituinen tilanne sikäli, että meillä ei tietyksi ole kysyntää, ostohalukkuus on vähäinen tietyistä syistä, mutta meillä ei ole myöskään tarjontaa. Kiinteistövälittäjien ilmoitukset ovat lähes tyhjiillään; joitakin epäkurantteja asuntoja tarjotaan. Ainakin Tampereella on puute tarjonasta ja puute kysynnästä, ja uskon, että tämä laki, niin toivottavaa kuin se olisikin, ei tule vaikuttamaan asuntokauppaa elvyttävästi.

Näin ollen olisi toivottavaa, että kun hallitus lähiaikoina tulee huomaamaan tämän tilanteen ja kun on tärkeästä asiasta kysymys, se ryhtyisi toteuttamaan muita asuntokauppaa elvyttäviä toimenpiteitä, nimenomaan niitä, mitä Rankin työryhmässä esitettiin, jonka kaikki parhaat esitykset on jätetty pois ja vain tämä esitys tietyistä rajoitetusta takuusta otettu esiin, vaikka varmasti on tiedetty, että sillä ei ole vaikutusta.

Tähän olisi tietyksi pitänyt kolmannessa käsittelyssä esittää tavanomaista pontta, että ”eduskunta edellyttää, että hallitus tulee tarkoin seuraamaan nyt toteutettavan lainsäädännön vaikutusta asuntokauppaan” jne. Tällähän ei ole mitään merkitystä. Mutta jos hallitus näkee, että tämä ei auta mitään, toivottavasti se palaa Rankin paperiin uudelleen ja ottaa muutamia muita, paljon merkittävämpiä ja toteuttamiskelpoisempia aiheita sieltä esille, jotta tästä todella vaikeasta tilanteesta asuntokaupassa ja sen kautta rakennusteollisuuden työllistämässä päästäisiin eroon. Tämä laki ei siinä auta.

Ed. Kautila (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Aittoniemi on aiemmissa puheenvuoroissaan kovasti arvostellut pankkeja ja niiden toimintaa. Niinpä onkin hämmästyttävää, että hän julistautuu pankkien todelliseksi ystäväksi ja vaatii, että Rankin malli olisi pitänyt hyväksyä, joka olisi nimenomaan tiennyt sitä, että valtio olisi voimakkaammin lähtenyt tukemaan pankkeja. Kun hän viittasi tähän, että ihmisten täytyy sitoutua myös omalla pääomalla asuntonsa hankkimiseen, niin minusta tämä on oikein, koska ihmisten täytyy myös arvioida se, pystyvätkö he maksamaan lainoja takaisin.

Mitä tulee asuntotilanteeseen tällä hetkellä, niin asunnoista on tarjontaa. Kyse on siitä, että puute on kysynnästä. Pystytäänkö tällä elvyttämään asuntokauppaa? Mielestäni tällä on annettu erittäin hyvät mahdollisuudet asuntokauppaan. On toinen asia, uskaltaako kukaan yksityi-

nen ihminen lähteä vaihtamaan tai ostamaan uutta asuntoa, kun työpaikasta ei ole varmuutta.

Ed. T i u s a n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Aittoniemi käytti sinänsä ansiokkaan puheenvuoron, mutta unohti käsitellä sen puolen asiaa, että ihmisiltä on mennyt luottamus siihen, että he uskaltaisivat ottaa velkaa. Sen taustalla ovat kokemukset viime vuosilta. Toteaisin vielä asumisesta sen, mihin täällä ei ole vielä kiinnitetty huomiota: Jotta se onnistuisi suomalaisilta, me tarvitsemme nimenomaan kohtuuhintaisia vuokra-asuntoja.

Ed. M. K o r h o n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ed. Aittoniemi kiinnittää aivan oikeaan asiaan huomiota: Asuntorahoitus on ongelmallinen osa-alue koko yhteiskunnassa. Tosin hän autuaasti unohtaa sen toiseikan, ettei ongelmatiikka ole tullut tässä ja nyt. Asuntorahoituksen ongelmat ovat hyvin pitkäjänteisiä ja monimutkaisia. Kummastuttaa ed. Aittoniemen lähestymistapa jonkin verran, kun hän ei näe mitään positiivista nyt olemassa olevilla suunnitelmilla saatavan aikaiseksi.

Hän toi puheenvuorossaan esille aivan uudenlaisia näkökulmia väittämällä, että asuntotarjontaa ei ole. Eihän se pidä paikkaansa. Asuntotarjontaahan on ja myös asuntorakentamistarvetta. Tällä hetkellä asuntokauppa on jumissa hyvin monesta muustakin syystä kuin pelkästään näistä, mihin ed. Aittoniemi viittasi.

Olisi ollut mielenkiintoista kuulla edellisen eduskuntakauden aikana ed. Aittoniemen ajatuksia, miten asioita pitää järjestää. Ymmärtääkseni hyvin pitkälle silloin nollattiin asuntorakentamisen mahdollisuudet kaikilta osin. Asuntorakentaminen suorastaan romahti edellisen hallituksen aikana. Ed. Aittoniemeltä olisi silloin odottanut pientä aktiivisuutta myös näissä asioissa.

Ed. A i t t o n i e m i (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! En muista, kuka vastauspuheenvuoron käyttäjistä sanoi aivan oikeaan osuen, että kaikki luottamus on mennyt. Se johtuu siitä, että meillä on niin huono hallitus, ettei se ole saanut mitään muuta aikaan kuin yhden tupo-ratkaisun kolmikannan pohjalta. Edellisen hallituksen loppuajoina kansassa alkoi viritä usko tulevaisuuteen, asuntokauppakin alkoi viritä, mutta kun te pääsitte leikkailemaan ihmisten tuloja 6 miljardilla markalla, kaikki romahti. Kukaan ei uskalla tehdä enää mitään, ja siitä

tässä on kysymys, jos mennään ihan perusteellisesti asiaan. Rouva puhemies! En halua laajentaa hallitustenväliseen konferenssiin tätä asiaa, mutta tällä tavalla asia on.

Loppujen lopuksi, kun puhutaan, että pankkeja tuetaan, ei tässä mitään pankkeja tueta. Tässä otetaan 1,5 prosentin takuuprovisio. Jos jotakin riskejä syntyy, tämä provisosio kerättynä vastaa nimenomaan syntyviä riskejä eli takuuvastuita. Valtio ei ota minkäänlaista riskiä tässä hommassa, ja jos näitä lainoja menisi kaupaksi ja 1,5 prosentin provisosio tulisi valtiolle, tämä olisi valtiolle bisnes. Se saisi 1,5 prosenttia itselleen. Ei synny enää mitään riskejä, koska asuntojen hinnat ovat pohjassa ja tämä 15 prosentin omavastuuosuus, minkä ostaja joutuu maksamaan, hyvin kattaa tämän riskiosuuden. Tämä on huuhaata koko lakiesitys ja sopii ihan hyvin tämän hallituksen tekemäksi.

Ed. M. K o s k i : Arvoisa puhemies! Keskustan vastalauseen pohjalta ehdotan kahta lausumaa, jotka lähinnä kiinnittävät huomiota aravajärjestelmän toimivuuteen jatkossa.

Ensiksi: "Eduskunta edellyttää, että hallitus antaa eduskunnalle pikaisesti selvityksen aravalainoituksen turvaamiseksi tehtävistä toimenpiteistä."

Toinen lausuma: "Eduskunta edellyttää, että vanhojen vaikeuksissa olevien aravatalojen toiminta turvataan riittävällä tavalla."

Ed. Alho merkitään läsnä olevaksi.

Ed. V a n h a n e n : Arvoisa puhemies! Kantanan ed. M. Kosken tekemiä ehdotuksia.

Rouva puhemies! Ilman sarvia ja hampaita, kyllä tämä asuntorahoituksen uudistus tässä muodossa on aika tavalla ylimainostettu esitys. Keskustan valiokuntaryhmä ympäristövaliokunnassa kuitenkin kannatti näitäkin muutoksia, koska askel parempaan suuntaan ne ovat.

Mutta itse asiassa siitä aika kiistanalaisesta selvitysmies Rankin esityksestähän tässä oikeastaan todellisuudessa toteutuu vain valtiovarainministeriön tahto siitä, että valtion budjetista siirretään jo tänä vuonna lähes miljardin suuruisen summa vanhoja menoja Asuntorahaston pääomasta maksettavaksi ja sitä kautta pitkällä tähtäimellä heikennetään Asuntorahaston asuntorakentamiseen käytettävissä olevan tuen määrää.

Voidaan kysyä, miksi tämä siirto tehtiin nyt tässä yhteydessä. Vaikuttaa, että ehkä ensi sijassa kuitenkin tätä muutosta ajoi eteenpäin se, että tälläkin omalta osaltaan ollaan Emu-kriteerejä tavoittelemassa. Itse muutokset, pieni takuumäärä ja talokohtaisten lainojen palauttaminen, eivät olisi vaatineet niin paljon rahaa kuin tässä siirtona budjetista rahaston puolelle tehdään.

Ed. K a n k a a n n i e m i: Arvoisa puhemies! Asuntopolitiikka on tällaisessa pohjoisessa, osin melko kylmässäkin maassa hyvin tärkeä asia, ja siksi on syytä tarkastella myös, miten eteenpäin pitäisi elämässä pyrkiä.

Meillä on rasitteena ollut pitkään 1960-luvun lopulla valittu virheellinen asuntopolitiikka. Silloin lähdettiin sellaiseen holhousmentaliteettiin, joka johti siihen, että muun muassa yksityiset vuokra-asuntomarkkinat tuhottiin kokonaan pitkiksi ajoiksi. Sitten aloitettiin asuntojen massatuotanto, jossa tehtiin hyvin paljon virheitä. Toki paljon asuntojakin saatiin, mutta syntyi myös hyvin paljon ongelmia, jotka ovat tämän päivän todellisuutta. Tuon massatuotannon heikko laatu näkyy tänä päivänä todella suurena saneeraustarpeena, home- ym. ongelmina. Edelleen viihtyvyysongelmat ovat siltä ajalta hyvin periytyneet näihin aikoihin asti monilla asuntoalueilla. Suunnitteluvirheitä on tehty silloin ja varmasti sen jälkeenkin ja ilmeisesti tullaan tekemään tulevaisuudessakin.

70-luvun korkeat rakennusbuomit aiheuttivat myös sellaisia ilmiöitä, jotka ovat hyvin ikäviä, kun keinottelu pääsi valloilleen asuntomarkkinoilla.

1980-luvun lopulla elettiin niitä hulluja vuosia, kun rahamarkkinat vapautettiin, asuntorakentaminen, niin kuin koko rakennusala, ylikuumeni, hinnat nousivat hirvittävän korkealle Holkerin hallituksen aikoina. Tuolloin ihmiset eivät päässeet asuntoihin käsiksi niiden korkeiden hintojen takia ja ne, jotka pääsivät, joutuivat sellaiseen velkakierteeseen, josta eivät ole selvinneet näihin päiviin mennessä.

80-luvun lopun jäljiltä ajaututtiin muun muassa näistä syistä massiivisiin ongelmiin niin pankkisektorilla kuin koko yhteiskunnassa, rakennustuotannossa ja asumisessa. Asuntojen hinnat putosivat ja se toi omat ongelmansa. Rakentaminen pysähtyi ja ihmiset joutuivat työttömiksi. Heidän uskonsa tulevaisuuteen meni.

90-luvun alkuvuosina edellisen hallituksen aikana tätä talouden katastrofia pyrittiin ja onnis-

tuttiinkin pitkälti korjaamaan. Silloin myös laadittiin uusi huoneenvuokralaki, jonka myötä pitkään jatkunut vuokrasääntely purettiin. Se olisi pitänyt asteittain purkaa jo paljon aikaisemmin, tai ehkä olisi ollut niin, ettei olisi koskaan pitänyt mennä niin syvään sääntelyyn, kuin joskus vajaa 30 vuotta sitten mentiin. Se on ollut tuhoisaa suomalaiselle asuntopolitiikalle ja siitä on kansa kärsinyt hyvin voimakkaasti.

Nyt käsittelyssä on tämä asuntorahoitusta koskeva lainsäädäntö, joka ei valitettavasti tuo kovinkaan paljon uutta asuntopolitiikkaan. Uutta on hallituksen löydettävä, jos aikoo asuntoasioissa selvittää kohtuullisella tavalla. Perussyynä tämän hetken asunto-ongelmiin ja tästä eteenpäinkin näyttää olevan se, että ihmisillä, Suomen kansalaisilla, ei ole uskoa tulevaisuuteen. Työpaikat ovat vaarassa. Työttömyys on monen kohtalona. Sen lisäksi pankkien toiminta on selailaista, että ei se rohkaise ihmisiä velan ottoon, eikä asuntopolitiikassa näin ollen tapahdu normaalia kehitystä.

Tämä esitys, joka nyt on käsittelyssä, on oikean suuntainen ja siinä suhteessa kannatettava, mutta todellakaan se ei tämän hetken ongelmia juuri missään määrin poista. Tilanne onkin asuntotarvitsijoiden, erityisesti nuorten ja nuorten lapsiperheiden kannalta erittäin vaikea sen tähden, että työllisyystilanne on perussyynä siihen, että ihmiset eivät uskalla hankkia asuntoa, vaan asuvat erittäin heikosti laadullisesti ja myös tilojen suhteen.

Parempaa ei ole siksi ehkä odotettavissakaan, että Lipposen hallitus on ne toimenpiteet suorittanut, jotka se on ohjelmaansa kirjoittanut. Toimenpiteet eivät ole työllisyystilannetta parantaneet eivätkä ole käännettä maassa aikaansaaneet. Leikkaukset sen sijaan, jotka on esimerkiksi lapsiperheisiin myös asumistuen osalta kohdistettu, ovat johtaneet entistä suurempiin vaikeuksiin suuren joukon suomalaisia. Nyt on tarkasteltava tilannetta siltä pohjalta, miten voidaan ihmisten usko tulevaisuuteen palauttaa, jolloin myös rakennustoiminta, työllisyys- ja asumisongelmat voidaan ratkaista. Tässä hallitukselta on odotettava ja vaadittava paljon uusia toimenpiteitä. Tähänastiset asuntopolitiittiset toimenpiteet eivät ole tuoneet mitään lohtua, päinvastoin kehitys on ollut väärän suuntainen.

Arvoisa puhemies! Keskustan vastalauseessa näyttää olevan muutama ponsi, jotka varmasti hyvää tarkoittavat, ja siksi niiden puolesta on syytä äänestää.

Edustajat Niinistö ja Tulonen merkitään läsnä oleviksi.

Ed. M. K o r h o n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On pakko ihmetellä pikkuisen ed. Kankaanniemen lähestymistapaa asioihin. Ymmärtääkseni ed. Kankaanniemi oli edellisen hallituksen ministeri. Kun hän toimi ministerinä, olisi kohtuudella voinut odottaa, että sinä aikana, kun hän oli ministerinä, olisi tullut edes jonkin valtakunnan opin uusi esitys, uudenlainen lähestymistapa, uusia toimenpiteitä asuntorakentamisen kehittämiseksi ja rahoittamiseksi. Historia kuitenkin osoittaa sen ikävän totuuden, että kun meillä aikaisemmin 70—80-luvulla oli asuntopolitiikka ja se toimi ilman asuntoministeriä, niin kun tuli vuosi 1991 ja Ahon hallitus, jossa muun muassa oli asuntoministeri, sellainen merkllisyys tapahtui yhteiskunnassa, että asuntopolitiikka ja asuntorahoitusjärjestelmä pettivät kutakuinkin totaalisesti sillä siunaamalla hetkellä. Lopputulos oli aivan järkyttävä niistä aikaansaannoksista, mitä ed. Kankaanniemi, silloinen ministeri Kankaanniemi, sai asuntorakentamisen osalla aikaan.

Olisi nytkin odottanut, että puheenvuorossa olisi tullut jotakin konkreettista analyysia, konkreettisia esityksiä uusista ajatuksista uusista mahdollisuuksista, mitä asuntorakentamiseen liittyy, mitä siellä tarvitsisi tehdä, minkälaisia ovat toimenpiteet, mihin kristillinen liitto on valmis. Pääsääntöisesti lopputuloksena puheenvuorosta oli arvostelua, ei yhtään uutta esitystä, ei yhtään uutta mallia, kaikenlaista entisen veivaamista. Uusia ajatuksia todella kaivataan, ja toivoisin myös kristilliseltä ryhmältä niitä löytyvän. Tämä on kuitenkin yksi uusi tapa mennä eteenpäin.

Ed. M a r k k u l a — K i v i s i l t a (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Kankaanniemen puheenvuorosta voi yhtyä siihen osaan, että iso ongelma asunnon hankkimisen puolella tällä hetkellä on tulevaisuuden uskon puute. Niin kummallista kuin se onkin ehkä ymmärtää tässä salissa, se ei lainsäädännöllä tapahdu. Me emme sen enempää tällä asuntorahoituksen uudistamislaila kuin millään muullakaan asuntorahoituksen uudistamislailalla saa ihmisiä uskomaan tulevaisuuteen sinänsä. Se tulee aivan muista tekijöistä. Lainsäädännöllä siihen voidaan vain välillisesti vaikuttaa.

Lainsäädäntö, joka nyt on käsittelyssä, on

kovin pieni askel eteenpäin. Ympäristövaliokuntakin toteaa, että odotukset, jotka tähän on asetettu, ovat varmastikin ylimitoitettuja. Kuitenkin on todettava se, että ei tästä varmasti myöskään mitään haittaa ole. Yksittäisten ihmisten kannalta, niiden kannalta esimerkiksi, joiden ongelmana on ollut vakuuksien saaminen, valtion täytetäkauksen mukaantulo on tervetullut asia. Se ei vaikuta lainan hintaan, koska se pieni marginaalialennus, mikä tässä mahdollisesti tulee, katoaa takausmaksun myötä. Ehkä monta mummonmökkii jää nyt laittamatta vakuuksiksi sen takia, että enää ei henkilö- ja nimivakuuksia tarvita, vaan tämän jälkeen valtio hoitaa sen osan. Vaikka se ei ehkä saakaan asuntomarkkinoita sinänsä mitenkään rajusti liikkeelle, niin yksittäisten asunnonhankkijoiden kannalta sillä varmasti on tervetullut vaikutus.

Ed. K u o p p a (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Kankaanniemi ja nyt myös ed. Markkula-Kivisilta ihmettelivät sitä, että kun ihmisillä on epävarmuutta, he eivät uskalla hankkia asuntoja. Se pitää paikkansa. Samanaikaisesti he toisessa keskusteluyhteydessä vaativat työelämään joustoja, epätyypillisiä työsuhteita entistä enemmän, mikä vain lisää epävarmuutta. Tässä on aikamoinen epäjohtonmukaisuus teidän puheenvuoroissanne. Samoin ed. Kankaanniemi syytti vuokrasäätelystä siitä, että asuntopula on ollut. Silloin kun vuokra-asunnoista on pulaa, jos ei minkäänlaista säätelystä ole, on selvä, että vuokrataso nousee kohtuuttoman korkeaksi ja tavallisilla ihmisillä ei ole periaatteessa enää mahdollisuutta asua korkeahintaisissa vuokra-asunnoissa. Tällä hetkellä myös vuokra-asunnoista on erityisesti suurissa asutuskeskuksissa huomattava pula, koska asuntorakennustuotanto, uustuotanto on lyöty laimin. Sitä tässä tarvittaisiin ennen kaikkea nyt nopeasti, jolloin voitaisiin pitää myös vuokra-asuntojen vuokrat kohtuullisina, kun olisi riittävää tarjontaa. Tässä on erittäin suuri puute.

Ed. L i i k k a n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kuuntelin ed. M. Korhosen puheenvuoroa. Hän muisteli menneitä ja kyseli, mitä tapahtui menneisyydessä. Toteaisin ed. M. Korhoselle, että ei tänä päivänä kannata enää taaksepäin katsella. Maailma muuttuu nopeasti, ja niin myös tällä rintamalla pitää tehdä nyt tekoja eikä pohdiskella historiaa.

Olen ed. Aittoniemen kanssa samaa mieltä siitä, että tähän lainsäädäntöön olisi pitänyt huo-

mattavasti enemmän ottaa Rankin paperista parhaita puolia, koska esimerkiksi kun asunto- ja ympäristöjaosto käsitteli lisätalousarviota, siellä asiantuntijat eivät kovin paljon antaneet toivoa, että tällä lailla saataisiin ihmeitä aikaan. Todettiin yksimielisesti jaostossa, että hallituksen tulee erittäin tarkoin seurata kehitystä, koska kysymyksessä on sektori, jonka tulevaisuudesta ja toimintaedellytyksistä riippuu paljon maan työllisyyskehitys. Tällä sektorilla pitää olla valppaana, oleksia uusia ideoita ja tarpeen tullen toteuttaa. Kenen varma, että niitä tarvitaan. Tämä ei ole kuin alkusoittoa.

Ed. K a n k a a n n i e m i (vastauspuheen-vuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin ed. Kuopan puheenvuoron asiallinen puoli oli huokailuja menneisyyteen. Sinne ei varmaan kannata enää katsta siinä mielessä.

Mutta menen ed. M. Korhosen puheenvuoroon. Teillä, ed. M. Korhonen, on valta. Vasemistoliitto on nyt mukana hallituksessa hoitamassa asioita. Minä tarjosin malliksi teille, että hoitakaa työllisyys kuntoon, niin ihmisille tulee usko tulevaisuuteen ja rakennustoiminta lähtee pyörimään, tämä maa lähtee nousuun. Siitä on kysymys. Sitä kautta saadaan asuntoasiat hoidettua.

Kristillisellä liitolla on ed. Korhosellekin antaa oma työllisyysohjelma, jossa on 14 erinomaista kohtaa. Hallitus voisi lähteä sitä toteuttamaan. Meillä on malli, mutta te istutte tumput suorina tänä päivänä. Ei tapahdu mitään työllisyyden parantamisasiassa, joka on kaikkein vakavin kysymys ja jolla on suora yhteys asuntopoliittikkaan ja ihmisten kasvavaan hätään tässä maassa.

Hallitus hallitsee ja tekee esitykset. Eivät täällä näköjään mene opposition hyvätkään esitykset läpi, niin kuin tiedätte hyvin. (Ed. Rinne: Kyllä se muistetaan viime kaudelta!) Ed. Korhosen ei kannata puolustella Holkerin hallituksen toimenpiteitä. Me olemme molemmat vapaita vastuusta siltä osin. Niiden seurauksia onnistuttiin hoitamaan viime vaalikaudella kohtuullisen hyvin, mutta nyt asiat ovat ryöstäytymässä uudelleen käsistä.

Ed. K a u t t o : Arvoisa puhemies! Suositteleen ed. Kankaanniemiä, että hän kipittää alakertaan ja hakee sieltä puheensa kirjoitettuna tekstinä, koska hän käytti nimenomaan puheenvuoronsa vain vanhoista asioista. Jos hänen saarnaansa kuuntelee, niin varmasti meni viimeiseltä-

kin ihmiseltä halu ostaa asunto. Se oli sen lopputulos.

Mitä tulee keskustan ponsilausemiin, toteaisin, että ed. Vanhanen on siinä mielessä aivan oikeassa, että tällä ratkaisulla siirretään korkotukea Asuntorahaston kannettavaksi. On täysi syy olla huolissaan siitä, miten Asuntorahaston rahastointi- ja lainoitusmahdollisuudet menevät jatkossa. Mutta sanoisin, että siihen on mahdollisuus jatkossakin puuttua jokaisen budjetin yhteydessä.

Samoin heidän ponsissaan kiinnitetään huomiota vanhoihin aravataloihin. Sekin on aiheellista, mutta voin kertoa, että siitä on juuri eilen lähtenyt Asuntorahastolta esitys ministeriölle. Ministeriö tulee antamaan siitä varmasti erilaisiin lakeihin liittyviä kohtia, vaikka sinänsä ei varmastakaan lakiesitystä siitä, että jatkettaisiin esimerkiksi luovutusaikaa, joka tällä hetkellä on. Katsonkin, että on etsittävä nimenomaan räätilöityjä keinoja, koska ongelmat eri alueilla ovat hyvin erilaisia. Tilanteen huomioon ottaen, mitä jatkossa on valmisteilla, pidän keskustan esitystä tässä yhteydessä turhana.

Ed. R y h ä n e n : Arvoisa puhemies! Hallitus teki aivan oikein asuntotuotantoa ajatellen, kun se asetti selvitysmiehen eli Rankin laatimaan asuntotuotanto-ohjelmaa. Rankin laatikin ohjelman, jonka tarkoituksena on nimenomaan lisätä asuntotuotantoa ja työllistää. Rankin ohjelmahan sai varsin laajan, sanoisin poikkeuksellisen suuren, kannatuksen asiantuntijoiden keskuudessa. Jos sitä olisi ryhdytty täysimääräisesti toteuttamaan, olisi päästy niihin tavoitteisiin, joita tarkoitettiin. Kuitenkin Ranki itse on tuonut julkisuudessa esille syvän pettymyksensä siitä, että hänen ohjelmansa hallituksen esityksessä vesitettiin tyystin ja sen vuoksi tavoitteisiin ei tulla pääsemään. Kritiikki, jota täällä on esitetty, on — se on myönnettävä — täysin paikallaan ja aiheellista.

Asuntotuotannossahan on koko ajan tapahtunut vähentymistä. Viime vuonna myönnettiin 14 prosenttia aikaisempaa vuotta vähemmän lupia asuntorakentamiseen, ja työllisyys on heikentynyt koko ajan, niin että suuressa osassa maata rakennusalaalla työttömyys on 50 prosenttia. Tälle ei näköjään nyt aiota tehdä mitään. Se on suuri vahinko. Sen vuoksi tulen kannattamaan muutosehdotuksia.

Ed. K a u t t o : Arvoisa puhemies! Ed. Ryhänen viittasi Rankin malliin. Käytännössä se olisi

tiennyt sitä, että valtion tukea olisi tietyllä tavalla kohdennettu yhä enemmän pankeille. Mielestäni siitä ei ole välttämättä hyviä historiallisia kokemuksia. Sinänsä Rankin mallikaan ei olisi taannut sitä sen paremmin kuin nyt esitetty tai käsiteltyssä oleva malli, että asuntoja lähtisi liikkeelle, eli se oli pelkkää oletusta. Sehän painottui lisäksi kokonaan omistusasuntotuotantoon. Siinä ei asuntosektoria käsitelty kokonaisuudessaan eli siitä oli poissuljettu tietyllä tavalla vuokra-asuntotuotanto ja asumisoikeusasuntotuotanto.

Mielestäni hallitus teki aivan oikean ratkaisun. Koska tällä hetkellä näinä vaikeinakin aikoina vuokra-asuntotuotanto ja asumisoikeusasuntotuotanto nimenomaan aravatuotantona on toiminut, olisi ollut järjetöntä teurastaa tämäkin vähä.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

P u h e m i e s : Keskustelussa on ed. M. Koski ed. Vanhasen kannattamana ehdottanut seuraavien vastalauseeseen sisältyvien perustelulausemien hyväksymistä:

1) ”Eduskunta edellyttää, että hallitus antaa eduskunnalle pikaisesti selvityksen aravalainoituksen turvaamiseksi tehtävistä toimenpiteistä.”

2) ”Eduskunta edellyttää, että vanhojen vaikeuksissa olevien aravatalojen toiminta turvataan riittävällä tavalla.”

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Lakiehdotukset hyväksytään.

Lakiehdotusten kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

P u h e m i e s : Lopuksi on päätettävä perusteluja koskevista ehdotuksista.

Äänestykset ja päätökset:

Äänestys ed. M. Kosken 1) ehdotuksesta.

Mietintö ”jaa”, ed. M. Kosken 1) ehdotus ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 112 jaa- ja 45 ei-ääntä, 1 tyhjä; poissa 41. (Ään. 1)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. M. Kosken 2) ehdotuksesta.

Mietintö ”jaa”, ed. M. Kosken 2) ehdotus ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 114 jaa- ja 42 ei-ääntä; poissa 43. (Ään. 2)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Asia on loppuun käsitelty.

3) Hallituksen esitys Yhdistyneiden Kansakuntien merioikeusyleissopimuksen ja sen XI osan soveltamiseen liittyvän sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä sekä laiksi aluksista aiheutuvan vesien pilaantumisen ehkäisemisestä annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys 12/1996 vp

Asia lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti ulkoasiainvaliokuntaan.

4) Hallituksen esitys laiksi sairausvakuutuslain 5 a §:n väliaikaisesta muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Lähetekeskustelu

Hallituksen esitys 13/1996 vp

P u h e m i e s : Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetettäisiin sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.

Keskustelu:

Ed. K e m p p a i n e n : Arvoisa puhemies! Hallitus esittää varsin perustavaa laatua olevaa muutosta sairausvakuutuslakiin ja lääkkeiden korvaamiskäytäntöön.

On toki ongelma se, miten potilaille saadaan mahdollisimman hyvin käyttöön ne lääkkeet, joita lääketieteellinen kehitys tuo mukanaan. Sekin on totta, että lääkekustannukset säästötoimenpiteistä huolimatta ovat lisääntyneet, mutta se ei mielestäni anna aihetta näin suureen periaatteelliseen muutokseen varsinkaan, kun siitä aiheutuu selviä ja erittäin pahoja epäkohtia näin pienen keskustelun perusteella.

Lakiesityksessähän kohdellaan kahta uutta lääkeainetta eri tavalla kuin aikaisemmin. Ne ovat kalliita lääkkeitä, mutta potilaille tarpeellisia. Niiden korvaamisesta on nyt kysymys. Periaatelinja, jonka hallitus nyt tekee, tuo kyllä monella tavalla väärää käytäntöä asiaan. Sen takia

pykäläesitystä ei pitäisi tässä muodossa hyväksyä.

Ensimmäinen periaate on se, että hallitus kylmästi, kun se säästää, on jälleen kerran siirtämässä kustannuksia kuntien harteille. Tämä ei tietysti tältä hallitukselta ole uutta, mutta nyt se tekee sen niin, että kunnat eivät pysty kovin hyvin puolustautumaan, koska yhdellä kertaa tämä periaate koskettaa niin harvoja kuntia. Lakiesityksessähän tiettyjen lääkkeiden korvaaminen siirretään kunnille, kun se aikaisemmin on tehty sairausvakuutusrahoista eli kansanvakuutuskeskelle. Nyt tämä tulee kuntien veronmaksajien kannettavaksi ja sillä tavalla, että pienessäkin kunnassa, jossa verotuloja ei paljon ole, voidaan joutua kustantamaan hyvin suuria menoja. Tämä periaate ei ole hyväksyttävissä.

Mutta potilaan näkökannalta tämä tuo vielä suuremman epäkohdan. Kun kunnissa on itsehallinto ja kun ne säästävät, niin kyllä tässä tulee erittäin suuri riski, että Suomessa potilaat tämän siirron johdosta tulevat erittäin pahasti ja epäoikeudenmukaisesti eriarvoiseen asemaan. Voi olla yllätys pienelle kunnalle, jos ollaan esittämässä laskua, että nyt on lääkekustannuksia esimerkiksi 40 000—50 000, jopa 100 000 markkaa vuodessa. Siinä joutuu kunnallinen demokratia tiukalle, ja on varmaa, että tämä uusi käytäntö ei mene sillä tavalla läpi, että tarkoituksenmukaisuus, oikeudenmukaisuus ja oikea hoitokäytäntö toteutuvat.

Mielestäni eduskunnan ja sosiaali- ja terveysvaliokunnan pitäisi ottaa vakavasti pohdintaan, että esitystä ei siksi hyväksyttäisi nimenomaan siltä kannalta, että sairaanhoidossa potilaiden oikeudenmukainen ja tasa-arvoinen kohtelu ei toteudu.

Kolmas väärä periaate, joka minusta lakiesityksellä tehdään, on se, että apteekkilaitos sivuutetaan. Meillä on maailman kattavin apteekkilaitos ja se toteuttaa tehtävänsä varsin hyvin. Kun siltä otetaan liiketoiminnasta merkittäväkin osa pois, se tarkoittaa sitä, että ei ole liikevaihtoa, ei ole tuloja eikä menoja. Silloin apteekin ylläpitäminen tietyillä paikkakunnilla joutuu vaarantekoiseksi.

Näitä paineitaahan oli aikaisemminkin, ja niitä tuli sitä kautta, että meillä on ollut halu sosialisoida apteekkilaitos. Meillä on ollut halu varsinkin sosialidemokraateilla ja muillakin se, että me teemme terveyskeskuksista ja keskussairaaloista apteekkeja ja sitä kautta kustannamme lääkkeitä. Se sinänsä ei asiakkaan kannalta yhdessä asiassa ole niin väärin, mutta se on siltä kannalta

väärin, että jos nimenomaan niiltä pieniltä paikkakunnilta otetaan liikevaihtoa pois, joilla apteekin olemassaolo on vaarassa, apteekki häipyy silloin kokonaan. Ei sieltä saa silloin enää aspiriinia enempää kuin reseptilääkkeitäkään, ja lakiesityksellä otetaan askel siihen suuntaan, että apteekista siirretään normaalia liiketoimintaa verovaroin kustannettavaksi terveyskeskuksiin ja keskussairaaloihin.

Minusta tämäkin periaate, jota ensimmäisen kerran yhden tai kahden lääkkeen korvaamisen käytännössä otetaan esille, on väärin ja menee koko maan tasa-arvoisen lääkintäpalvelujen tarjoamisen kannalta väärään suuntaan. Minusta nämä kaikki asiat pitäisi ottaa tämän pykälämuutoksen yhteydessä sosiaali- ja terveysvaliokunnassa huomioon, ja jos vähänkään ajatellaan potilaan ja tasa-arvoisten terveyspalvelujen turvaamisen kannalta, ei tämä lakiesitys ole hyväksyttävissä.

Ed. Penttilä merkitään läsnä olevaksi.

Ed. L a h t e l a (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ed. Kempainen kantoi huolta apteekkien asemasta hyvin ansiokkaasti. Kuitenkin minä olisin vähän eri mieltä ed. Kempaisen kanssa siinä mielessä, että jokaisella paikkakunnalla ainakin aikaisemmin, kun verojorukalenteria julkaistiin, apteekkarit tahtoivat olla kärkipäässä veronmaksajina eli tulonsaajina. Tuntuu siltä, kun suomalaisia lääkkeiden hintoja katsoo, että meillä Suomessa osataan hinnoitella lääkkeet huomattavasti kalliimmiksi kuin muualla eli välikädet ottavat siitä huomattavasti isomman osan kuin muissa maissa.

Kun itse olen Keski-Euroopassa käynyt ja joidakin lääkkeitä sieltä ostanut, niitä saa jopa kolmasosalla siitä, mitä maksaa sama Suomessa myytävä tuote, joka on muualta tuotu tosin. Matkakustannukset eivät niin paljon voi maksaa. En niinkään kantaisi huolta apteekkien voitoista ja siitä, pärjäävätkö apteekit.

Ed. K u o p p a (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Kempainen oli tietenkin aivan oikein huolissaan siitä, että tämä saattaa aiheuttaa kela järjestelmälle ongelmia. Tällainen kansanvakuutusjärjestelmä on tietenkin syytä pitää pystyssä, koska se on järjestelmä, joka takaa määrätynlaisen tasa-arvoisuuden Suomessa. Mutta siinä suhteessa olen jyrkästi eri mieltä,

mitä ed. Kemppainen vaatii apteekkien osalta. Kuten jo ed. Lahtela totesi, apteekkien pystyessä pysyminen ei ole varmasti näiden parin kolmen erittäin kalliin lääkkeen varassa, jos nämä lääkkeet muuten kuin apteekkilaitoksen kautta jaettaisiin.

Mielestäni tässä täytyisi ajatella yhteiskunnanakin kustannuksia. Muun muassa Kelan antaman tiedon mukaan, jos hoito maksaa potilaalle lääkekustannuksina noin 80 000 markkaa vuodessa, kun se sairaalalaitoksen kautta toimitetaan, se maksaa 130 000 markkaa vuodessa, jos lääke toimitetaan apteekkilaitoksen kautta. Mielestäni tässä pitäisi katsoa kokonaisuutta ja tätä olisi ehdottomasti tähän suuntaan vietävä, että sairaalalaitoksen kautta tällaisissa tapauksissa lääke toimitettaisiin potilaalle. Lisäksi on se mahdollisuus, että sairaalalaitoksen kautta olisi paremmin kontrollissa, että lääkkeitä käytetään oikein ja oikeita lääkkeitä oikeihin sairauksiin.

Ed. R a j a m ä k i (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässähän ovat kyseessä käyttötarjoitukseltaan vakiintumattomat uudet lääkkeet, kuten aikaisemmin ed. Kuoppa totesi, ja perusteluissa todetaan, että niiden arvonlisäverollinen vähittäishinta saattaa muodostua jopa 115 000 markaksi vuodessa potilasta kohti. Silloin yhteiskunnallisesti on järkevää ensinnäkin turvata näille henkilöille näiden uusien lääkkeiden mahdollisimman nopea saanti taloudellisesti järkevällä tavalla. Nimenomaan potilaasta tässä pitäisi olla kyse ja toisaalta siitä, että sairaalapteekit myyvät lääkkeitä tukkuhinnalla, alemmalla hinnalla. En tiedä, minkälaisista apteekkilobbausta näin pienessä asiassa ed. Kemppainen on harrastanut, mutta kyseessä on potilaan ja yhteiskunnan kannalta etujen yhteensovittaminen.

Ed. K e m p p a i n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vahvimmat perusteet liittyvät kahteen ensiksi esille ottamaani näkökohtaan. Jos, niin kuin arvon vastauspuheenvuorojen käyttäjien puheenvuoroista kävi ilmi, te hyväksytte ne, teidän ei pitäisi näistä syistä hyväksyä lakiehdotusta.

Kolmantena otin esille apteekkikysymyksen. siihen ei toki kahden minuutin puheenvuoro anna mahdollisuutta kunnolla vastata. Jos katsotaan apteekkien verotettavia tuloja, niin ne eivät varmasti pienellä paikkakunnalla kovin korkealla ole. On esimerkkejä, että apteekkarien palveluksessa olevilla farmaseuteilla on kor-

keampia tuloja. Minusta on väärin aloittaa apteekkien sosialisointia tästä päästä. Jos kerran apteekkien sosialisointi halutaan aloittaa, se pitää aloittaa suurien asutuskuskuksien apteekkeista. Käykää niiden kimppuun alkääkä pienien apteekkien, koska ne eivät ole rahasampoja. Jos niitä puolustaa, ei puolusta kovin isoja tekijöitä.

Matkakustannukset varmasti kasvavat apteekin käyttäjillä, jos apteekki läheltä katoaa. Se on aivan selvä asia, joka ed. Lahtelan puheenvuorossa tuli ilmi. Tämä tarkoittaa apteekkien kohdalla sitä, kun meillä on muutamia kalliita lääkkeitä, dialyysinesteiteitä jne., että jos tämä periaate hyväksytään, muutamat muut kalliit lääkkeet, joita on kritisoitu apteekin kautta toimitettavina, vedetään samalla pois. Silloin meillä todennäköisesti pannaan useita kymmeniä pieniä apteekkeja kiinni. Ei niitä ole silloin sosialisoitu, ne ovat kadonneet pois. Silloin yksi palvelu on häipynyt pois.

Kiistan vielä, että olisin mitenkään puolustamassa isoja apteekkeja, kun näin puhuin kuin äsken.

Ed. M a n n i n e n : Arvoisa rouva puhemies! Hallituksen esitys, jolla pyritään siirtämään sairausvakuutuslain piiristä vakiintumattomat ja kalliit lääkkeet julkisen terveydenhuollon kustannettaviksi, sisältää kaksi periaatteessa hyvin merkittävää ja kyseenalaista asiaa.

Potilaan näkökulmasta kysymyksessä on yhdenvertaisuusperiaatteen toteutuminen. Kun lääkkeet tulevat jaettaviksi keskussairaaloiden tai niiden määräyksestä terveyskeskusten kautta ja kun niiden kustannukset tulevat olemaan noin 60 000—115 000 markkaa potilasta kohden vuodessa jo tukkuhinnalla laskettuna, on selvää, että nykyisessä taloudellisessa tilanteessa kunnat, keskussairaalat ja sairaanhoitopiirikuntayhtymät joutuvat arvioimaan mahdollisuutta lääkkeiden antamiseen taloudellisten voimavarojen sa puitteissa. Tämä muodostaa luonnollisesti uhan kansalaisten perusoikeuksille, oikeuksille saada tasa-arvoisesti ja samoilla periaatteilla lääkkeitä kaikkialla maassa. Kysymys on kansalaisten ja tässä tapauksessa sairaiden perusoikeuksista eli siitä, että heitä kohdellaan samalla tavalla eri puolilla maata.

Hallitus ja Kansaneläkelaitos ovatkin halunneet väistää karsintavastuutaan asiassa ja siirtää karsinnan kuntayhtymien ja kuntien tehtäväksi. Lakiesityksen perusteluissahan nimittäin perusteellaan tätä muutosta nimenomaan sillä, että pelätään, että jos tietyt lääkkeet otettaisiin ylei-

siin, täysin korvattaviin lääkkeisiin, tästä voisi aiheutua valtiolle jopa 550—600 miljoonan markan kustannukset. Mutta kun ne siirretään sairaanhoitopiireille ja kunnille, arvioidaan selviydyttävän noin 40 miljoonan markan vuosikustannuksilla. Tätä perustellaan muun muassa sillä, että kun Suomessa toista puheena olevaa lääkettä mahdollisesti käyttävien, MS-tautia sairastavien potilaiden lukumäärä on noin 5 000, tämän lääkkeen arvioidaan auttavan noin 500:aa näistä potilaista.

Nyt joutuinkin tietysti kysymään, kuinka helpo-oja on sitten sairaanhoitopiirien ja kuntien terveyskeskuksen yhdeksälle kymmenestä sanoa, että teille ei anneta tätä lääkettä, koska meidän käsityksemme mukaan se ei teitä auta. On väistämätöntä, että kansalaisilla herää epäily, millä perusteella tuo arviointi on suoritettu. On varmaa, että tästä tulee aikamoinen julkinen keskustelu ja väittely vielä sairaanhoitopiirien, kuntien ja potilaiden välillä.

Toinen arveluttava kysymys on valtion ja kuntien välisen kustannusten jaon järkyttäminen. Tähän saakka periaatteena on aina ollut, että sairausvakuutuskorvauksista ja avohuollon lääkkeistä huolehtii sairausvakuutusjärjestelmä ja kunnat vastaavat ainoastaan sairaanhoidossa annettavista lääkkeistä. Avohoitoon alkuun pääsemistä varten voidaan myös luovuttaa maksettua lääkkeitä.

Lakiesityksen perusteluissahan kylläkin hallitus esittää, että nämä kustannukset korvattaisiin täysimääräisinä kunnille tämän vuoden aikana, sillä lakiesityshän on määräaikainen, vain tämän vuoden ajaksi. Kuitenkin kohtaanto kuntien ja alueiden välillä on aivan erilainen kuin valtionosuusjärjestelmän kohtaanto. Erityisesti MS-tautia ilmenee länsirannikolla Vaasan ja Varsinais-Suomen alueella. Kuntakohtaiset erot verrattuina itäiseen ja pohjoiseen Suomen ovat jopa kymmenkertaiset, mikä osoittanee sen, että kuntien välillä tulee erittäin suuria, miljoonien markkojen, kustannuseroja jo suhteellisen pienissä kunnissa. Tässä mielessä tämä ei sovi kuntien hoidettavaan valtionosuusjärjestelmään, vaan pitäisi noudattaa tähän saakka voimassa ollutta periaatetta siitä, että silloin, kun on kysymys pienestä ryhmästä, noudatetaan valtakunnallista järjestelmää eli tässä tapauksessa sairausvakuutusjärjestelmää jo senkin vuoksi, että parhaiten voidaan tällöin yhdenvertainen kansalaisten kohtelu taata.

Edelleen hallituksen lakiesityksessä viitataan siihen, että asetuksella annettaisiin määräykset

siitä, että kussakin keskussairaala- tai sairaanhoitopiirissä tulee olla potilaskohtainen tasausjärjestelmä. Perusteluissa kuitenkin todetaan, että tuo raja tulisi olemaan mahdollisesti 50 000—100 000 markkaa, ja kun se on potilas-kohtainen, sehän käytännössä merkitsee sitä, että näitä kustannuksia ei juurikaan korvattaisi tämän tasausjärjestelmän puitteissa. Tasausjärjestelmä lääkekorvausten osalta on siis enemmän silmänlumetta kuin käytännön todellisuutta.

Hallitus on perustellut asiaa sillä, että tällä tavalla voidaan kustannukset pitää kurissa ja tarpeetonta lääkkeen käyttöä estetään. Kun esimerkiksi toisen eli Dornaasi alfa -lääkkeen käyttäjiä Suomessa tulisi olemaan vain 37 henkilöä, on kovin vaikeaa perustella sitä, etteikö näiden osalta voitaisi luoda lainsäädännöllä järjestelmää, joka sairausvakuutuslain puitteissa pitäisi järjestelmän koossa ja samalla kohtelisi kaikkia potilaita tasavertaisesti. Kantani onkin, että asia tulisi hoitaa nimenomaan sairausvakuutusjärjestelmän puitteissa luomalla siihen riittävä kontrollijärjestelmä. Jos se ei ole mahdollista, hoidetakaan se sitten sairaanhoitopiirien toimesta mutta niin, että kustannukset korvattaisiin täysimääräisesti sillä tavoin, kuin ne kohdistuvat kuhunkin sairaanhoitopiiriin ja kuntaan, jolloin kuntien ja alueiden väliset erot eivät vaikuttaisi potilaiden oikeuksiin saada asianmukaista lääkettä ja hoitoa.

Sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunnan jäsenenä omalta osaltani pyrin toimimaan niin, että tämä lakiesitys, joka on erittäin kyseenalainen sekä potilaiden yhdenvertaisuuden että kuntien ja valtion välisen kustannusten jaon kannalta, ei tulisi hyväksytyksi hallituksen esittämässä muodossa.

Ed. K e m p p a i n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Mannisen puheenvuorossa oli hyvin viisas loppu, eli kun säästäväisyyttä tarvitaan, pitää toki hyväksyä erilaisia käytäntöjä, mutta säästäväisyys pitäisi tehdä sairausvakuutuslain sisällä. Yksi erittäin yksinkertainen tapa olisi se, että sairausvakuutus korvaa vain tietyn tason lääkäreiden määräämänä tämän hoidon, aivan samalla tavalla, kuin nyt annetaan uusille lääkkeille reseptikirjoitus-oikeus vain tietyn tasoille lääkäreille. Tämä olisi hyvin yksinkertainen tapa päästä säästöissä samaan tasoon, mitä hallitus nyt hakee. Kieltämättä näille kahdelle lääkkeelle varmasti löytyisi enemmänkin käyttäjiä.

Kun on haluttu valita uusi tapa, tässä on nyt ilmeisesti muun hallituksen ja muiden hallitus-

ryhmien tietämättä ututettu läpi muita periaatteita ja tavoitteita, muun muassa niitäkin, joita ensimmäisessä puheenvuorossani esitin. Toivoin erityisesti kokoomukselta ja muilta ei-sosialistisilta puolueilta tässä mielessä valppautta.

Ennen kaikkea tässä on asia, jonka ed. Manninen puheenvuoronsa alussa otti esille, se miten ontolla pohjalla hallituksen esitys on, kun se kuvittelee, että toisella myöntökäytännöllä se on hakemassa säästöjä. Sehän ottaa lähtökohdaksi sen, että säästetään mahdollisimman alhaisella päätöksentekotasolla, pannaan likaisen työn tekeminen sinne ja sitä kautta ne, jotka tarvitsisivat lääkkeitä, jäävät korvauksista paitsi.

Ed. A l a - H a r j a : Arvoisa rouva puhemies! Käsiteltävä laki, jossa kaksi uutta, vakiintumatonta ja kallista lääkettä ohjataan julkisen terveydenhuollon kautta potilaan käytettäväksi, on sellainen laki, joka panee ajattelemaan kokonaisuutta. Lääkekorvaukset sairausvakuutuksen kautta ovat meillä kasvaneet johtuen siitä, että periaatteessa on siirrytty sairaalahoidosta avohoitoon ja uusia tehokkaita lääkkeitä on tullut käyttöön. Silloin niitä lääkkeitä, joita aikaisemmin annettiin sairaalassa, käytetään nyt avohoidossa, ja se näkyy sairausvakuutuksen korvattavien lääkkeitten kasvuna. Läkkeitä, joista tässä lakiesityksessä on puhetta, ei ole vielä saatavissa tavalliseen tapaan apteekeista eikä niille ole edes määritelty hintaa. Lain perusteluissa kiinnittyy huomio muutamaan kohtaan, joihin toivon myös sosiaali- ja terveysvaliokunnan kiinnittävän huomiota.

Tarkoituksella on, että vakavaa sairautta sairastavat potilaat olisivat saman arvoisessa asemassa eri puolella Suomea ja saisivat hoitoa. Kysymyksessä on pieni potilasryhmä. Lain perusteluissa on tällainen lause: "Jos kallista lääkettä määrätään silloinkin, kun kustannuksiltaan vähäisemmällä hoidolla saadaan sama hoitotulos, tai jos kallista lääkettä käytetään tilanteissa, joissa valmisteen hoidollinen teho on vähäinen tai sitä ei ole lainkaan osoitettu, lisää epätarkoituksenmukainen käyttö tarpeettomasti terveydenhuollon ja sairausvakuutuksen kustannuksia."

Minä kyllä luulen, että tämä on mahdotonta nykytilanteessa, jos toimitaan, niin kuin Suomessa yleensä vakavien ja vaikeitten sairauksien hoidossa toimitaan, toisin sanoen nämä sairaudet tutkitaan ja hoidetaan erikoissairaanhoidon kautta. Tästä en löytänyt koko lakiesityksestä sanaakaan, että näitten lääkkeitten määräämi-

nen olisi sidottu erikoissairaanhoidoon. Täällä mainitaan myös: "Potilaille lääkkehoito annettaisiin - julkisen terveydenhuollon kautta maksutoman. Lääkkeen käyttö kohdentuisi tällöin varmimmin potilaisiin, jotka hoidosta eniten hyötyvät. Lääkehoidon kustannukset jäisivät merkittävästi pienemmiksi kuin lääkettä avohoidosta hankittaessa myös siksi, että sairaala-apteekit voivat hankkia lääkevalmistetta - alemmalla hinnalla."

Olen sitä mieltä, että tähän lakiesitykseen täytyisi tehdä sellainen tarkennus, että lääkettä ei todella käytettäisi turhaan, vaan erikoissairaalassa erikoislääkärit testaavat jokaisen potilaan, kenelle tästä on apua. Näille potilaille voidaan tätä lääkettä antaa, ja tämä turha käyttö ja pelko siitä, että tulisi epätarkoituksenmukaista hoitoa, jäisi turhaksi. Toisin sanoen neurologian erikoislääkäri tutkii ja määrää hoidon. Nyt hoito tulee siis sairaalan kautta, mutta monet MS-potilaat-han voivat hyvin saada hoitoa myös polikliniisesti ja pitkien matkojen vuoksi käydä myös erikoislääkärin vastaanotolla ja tulla hoidetuksi sillä tavalla. Mutta nyt näyttää käyvän niin, että tällaiset potilaat joutuvat maksamaan kokonaan nämä lääkkeet, joten heidät on sidottu sairaalaan ja sairaalan poliklinikalle saadakseen hoitoa.

Siinä mielessä varmaan voisi tätä vielä miettiä siltä pohjalta, että jos käyttö sidotaan neurologian erikoislääkärin kontrolliin, silloin siinä voisi olla joustavuutta näitten potilaiden inhimillisen hoidon järjestämiseksi.

Toivonkin, että tällä lakiesityksellä, jolla nyt turvataan samanlainen käytäntö koko maassa ja kunnille korvataan valtionosuusjärjestelmän kautta nämä kustannukset, käytäntö ei laajenisi koskemaan muita lääkkeitä, koska suomalainen lääkehuolto on toiminut erittäin hyvin ja siitä on meillä hyviä esimerkkejä. En usko, että lääkekustannukset kokonaisuutena voitaisiin saada laskeamaan millään muilla konsteilla kuin niillä, mitkä meillä nyt on käytössä.

Ed. K e m p p a i n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On hyvä, että hallituspuolueesta asiantuntija tuo myös samoja epäilyjä esiin, kuin me täällä keskustelussa. Sillä tavalla kuin ed. Ala-Harja perusteli, nämä asiat ovat ihan ymmärrettäviä. Mutta minä kyllä haluaisin korostaa nyt sitä, että tässä ollaan tekemässä järjestelmämuutosta ja järjestelmämuutos tarkoittaa, että on erilaista käytäntöä. Se johtaa eriarvoisuuteen. Sen takia minä kyllä toivoisin — ed. Ala-Harja puheensa loppupuolel-

lella itse asiassa ehdottama käytäntö oli sama, jonka minäkin puheenvuorossani otin esiin — että tämä korvaus sidottaisiin tietyn tasoisen lääkärin määräkseen, jolloin varmasti väärinkäytökset tulisivat estetyksi.

Mutta jos asia siirretään kansanterveyslain piiriin, päätöksiä siellä eivät tee kuitenkaan käytännössä aina lääkärit, vaan siellä maksajina ovat kunnat, usein pienet kunnat, ja käytäntö voi silloin tulla vaihtelevaksi. Tässä tapauksessa saman lain piirissä oleminen on ainut tae, millä tämä käytäntö voidaan varmistaa ja myös se, minkä ed. Ala-Harja puheensa loppupuolella otti esille, että sitten on erittäin suuri paine alkaa siirtää muita lääkkeitä tätä kautta korvattavaksi. Tällä on avattu ovi ja valitettavasti saatu jalka ovenrakoon, ja silloin tästä tulee säästölaki myös muissa kalliissa lääkkeissä.

Ed. P u i s t o (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pahoitteen, etten ehtinyt ihan tämän keskustelun alkuun. Mutta kuulin matkan varrelta suurta murhetta siitä, kuka tämän maksaa, ja järjestelmämuutoksista. Olen nyt sitä mieltä, että on tärkein asia, että ne MS-potilaat, joille tämä beetainterferoni on todennäköisesti auttava lääke, saavat sen. Kun meillä on Kuntien tasausrahasto erikoissairaanhoidolakiin varattu, niin mihin se on tarkoitettu, jollei juuri tämän tyyppiseen tasaukseen?

Kun tiedämme, että hoidettava sairaus esiintyy alueittain ja perinnöllisenä Vaasan alueella, Turunmaan saaristossa ja Etelä-Suomessa, pidän kohtuuttomana, jos jotkut kunnat joutuisivat tämän yksinään maksamaan. On näyttöä siitä, että Kelan rahkeet tällä hetkellä eivät valitettavasti riitä. Kela aloitti näiden lääkkeiden korvaamisen, antoi toivon nuorille MS-potilaille ja katkaisi korvaamisen byrokraattisista syistä. (Ed. Kemppainen: Hallitus katkaisi!) — Me emme leiki minkään politiikan tai hallituksen kanssa. Me leikimme nuorten ihmisten elämänuskolla.

Ed. A l a - H a r j a (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Toivon, että sosiaali- ja terveysvaliokunta todella kuulee sellaisia asiantuntijoita, jotka antavat oikeaa tietoa. Julkisessa terveydenhuollossa on suuria kansanterveystyön kuntainliittoja, joissa ei ole neurologia. Kuitenkin neurologin tulee tutkia nämä potilaat ja sairaalassa arvioidaan, kenelle lääkkeestä on hyötyä, ettei se ole epäselvää. Näille potilaille se turvataan.

Mitä tulee Tasausrahastoon, joka silloin kun tehtiin valtionosuusuudistus, tuli erikoissairaanhoidolakiin, en tiedä, miten se on toiminut. Käsitteäkseni Tasausrahastosta ennen kaikkea pyritään korvaamaan esimerkiksi kalliita apuvälineitä sellaisille kunnille, joissa on tapahtunut suuri, monta henkilöä tai perheenjäsentä koskettava liikenneonnettomuus ja jotka tarvitsevat suuria määriä rahaa hoitoon ja apuvälineisiin. En tiedä, miten tätä voidaan nyt sitten ruveta lääkkeisiin laajentamaan, koska sieltä tulee kyllä eteen loputon suo, joten Tasausrahaston rooli on myös hyvä selkiinnyttää.

Ed. K e m p p a i n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tasausrahastoa ei vielä ole käytännössä ollut. Tässä se perustetaan. On siinä mielessä hyvä, että edes tässä yhteydessä se tulee. Silloin todettiin ongelmat. Joka tapauksessa nyt erikoissairaanhoidolakiin tulee tästä maininta, ja se puoli on muissa poikkeuksellisen suurissa tarpeissa oikein.

Mitä ed. Puiston puheenvuoroon tulee, että nimenomaan ne MS-potilaat saavat lääkkeen, jota tarvitsevat, se varmasti on yhteinen tavoite. Se voidaan toteuttaa sairausvakuutuslain sisällä muun muassa niillä tavoilla, joita puheenvuorossani ja ed. Ala-Harjan puheenvuorossa oli. Tosin ed. Ala-Harja taisi tarkoittaa käytäntöä edelleen kunnallisen terveydenhuollon kautta korvattavuudesta.

Toivoisin, että tähän pykälään ei suhtauduttaisi hallitus kontra oppositio -asiana eikä pelkästään säästöasiana. Vaikka hallitus tarvitsee säästöjä, ei pitäisi näin isoa periaatteellista linjamuutosta tehdä silloin, kun ei tiedetä, mihin asti se on johtamassa.

Ed. P u i s t o (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! En ole tänään jaettua lakiesitystä ehtinyt lukea uudelleen läpi. Tieto, mikä minulla on lakiesityksestä, on se, että tätä lääkettä jaetaan vain sairaalan kautta juuri siitä syystä, jonka ed. Ala-Harja esitti ja ed. Kemppainen puhuen kunnan terveydenhuollosta. Tämä on keskitetty sairaalaan muistaakseni vielä niin, että sairaalan ylilääkärin pitää hyväksyä määräys, juuri siitä syystä ettei sitä ensinnäkään käytettäisi silloin, jos siitä todennäköisesti ei ole apua, ja toiseksi, ettei kalliin lääkkeen avulla anneta väärää signaalia sellaiselle potilaille, jolle tämä ei ole avuksi. On selvä asia, että jos lääkekustannus on noin 100 000 markkaa vuodessa — 110 000 markkaa avokaupassa ja 74 000 markkaa apteekin kautta

jaettuna, jolloin se tulee sairaalan kautta — se on kuitenkin sellainen summa, jota tällä hetkellä Kelan resurssit yhtäkkiä eivät kestä. Kela on sen katkaissut. Jos se jää kuntien harkinnan varaan, niin kyllä äkkiä kunnankamreeri toteaa, että lääke ei auta.

Ed. Kemppainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ehkä on todettava, että meistä kukaan ei ole tässä yhteydessä vielä tarpeeksi paneutunut lakiin, koska esimerkiksi ed. Puiston puheenvuorossa ja minunkin puheenvuorossani oli aikaisemmin selviä puutteellisuksia.

Tässä on nimenomaan kysymys siitä, että näille kahdelle lääkelle ollaan hakemassa myyntilupaa. Se on käsiteltävä. Ne ovat tähän asti olleet vain sillä tavalla käytössä, että niitä on saanut käyttää sairaaloiden kautta. Tämä asia on ollut pakko käsitellä, ja on tullu siitä kautta siihen, miten korvaustaso määritellään.

Ed. Puiston puheenvuorossa oli yksi vaarallinen lause. Totesitte, että Kelan rahkeet eivät riitä, kun lääke tulee korvattavaksi. Kelalla 56 miljardin budjetilla on paljon isommat rahkeet kestävä tällaisia päätöksiä vaikka virheellisinäkin tehtyinä kuin jollakin pienellä kunnalla, jonka budjetti saattaa olla tuhannesosa tai kymmenes-tuhannesosa siitä.

Ed. Puisto (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin tarkentaisin. Muistaakseni ed. Kemppainen on Kelan valtuutettu. Kelan budjetti on 57,1 miljardia.

Toinen asia, se, että rahkeet kestävä ja kestävä. Tiedämme, paljonko sieltä on nyt kuntoutukseen pistetty rajausta. Vaikeavammaisten kuntoutuksesta oltiin joutua leikkaamaan 100 miljoonaa. Eduskunta on pistänyt rajat Kelan budjetin kasville ja on kuitenkin siirtänyt sinne tehtäviä.

En pidä pahana, että tätä nyt kokeillaan kuntien kautta. Sitä olisin pitänyt, jos se valmistelevien virkamiesten kanta olisi mennyt läpi, että kunnat olisivat saaneet korvausta vain sen prosenttisuuden mukaan, jonka ne muutenkin saisivat valtionosuutta. Tämä osuus Tasausrahaston kautta korvataan 100-prosenttisesti, ed. Kemppainen, kunnille. Jos tilanne muuttuu, eduskuntahan sen silloin päättää, siirretäänkö se Kelaan.

Ed. Alaharja (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Puiston edellisen puheenvuoron johdosta. En tiedä, mistä ed. Puistolla on tällaisia tietoja, että tämän allekirjoittaa ylilääkäri jnp. Täällä ei pykälässä lue siitä mitään.

Perusteluissa on, että potilaille lääkehoito annetaan julkisen terveydenhuollon kautta maksuttomana. Julkista terveydenhuoltoa on sekä perusterveydenhuolto että erikoissairaanhoido. Sen takia juuri tähän kiinnitänkin huomiota, kun ed. Puisto on sosiaali- ja terveystieteiden kunnassa tai kuka siellä onkin teistä, jotka kuulette, että tämä lisäys tulee, koska se on aivan välttämätön, että tämä toimisi juuri niin kuin uskon kaikkien haluan tämän toimivan: potilaiden parhaaksi, niiden joille siitä on apua.

Ed. Aittomäki: Rouva puhemies! Jos olen oikein ymmärtänyt, eräissä vaiheissa keskustelussa on ehkä hiukan asian ytimestä poiketen puhuttu siitä, että tämä avaa tietynlaisen menettelyn, joka saattaa koitua apteekkien kannattavuuden menetykseksi. Myöskin on todettu, että eräät pienet apteekit maaseudulla eivät ole hyvin tuottavia, isommat apteekit paremmin, ja että apteekkilaitos ei ole mikään kultakaivos.

Rouva puhemies! Kun en löytänyt muutakaan tilaisuutta, menen pikkuisen vielä ytimestä sivulle. Oikeastaan yhdellä lauseella totean sen, että apteekkilaitoksessa on yksi mätämuna tällä hetkellä. Se on Yliopiston Apteekki, jolla ei ole mitään koulutuksellisia perusteita enää, mutta tälläkin hetkellä se saa apteekkimaksuunsa, verotuksellisesti ja kaikin puolin aivan erinomaiset erivapaudet. Se on suoranainen rahasampo. Tällainen apteekki pitäisi kytkeä näistä eduista pois, jolloin muut apteekit, ehkä pienemmätkin, pärjäisivät paremmin.

Puhemies: Tämä puheenvuoro todella meni jo asiasta pois.

Ed. Lahtela: Arvoisa rouva puhemies! Keskustelu on jollakin tavalla mennyt siihen suuntaan, onko kysymys sosialisoinnista vai ei. Ed. Kemppainen on kovasti kantanut huolta apteekkien asemasta, mitä tämä esitys tarkoittaa apteekkeille. Kun itse arvioin tilannetta, laskin karkeasti, että jos keskimäärin 72 000 markkaa maksaa yhden potilaan hoito vuodessa lääkehoitotuksina ja siihen laitetaan arvonlisävero 12 prosenttia, siitä vielä jää, jos tuote apteekin kautta myytäisiin, joku 30 000 markkaa vuodessa yhtä potilasta kohti voittoa. Näin minä noin karkeasti laskin. Jos joku on viisaampi, voi väittää vastaankin.

Kun tämä on vain loppuvuoden laki, jossa kunnille korvattaisiin kokonaisuutena kulut valtionosuuksina, kenenkään ei pitäisi hirveästi

kantaa huolta kuntien pärjäämisestä tänä aikana. Myöhemminhän päätetään siitä, mitä jatkon osalta tulee. Kysymys on tavallaan siitä, että tämä on kokeilu. Siinä saadaan kokemuksia lääkkeistä, jonka kaikkia vaikutuksia ei tiedetä. Kaikkiin ihmisiin se ei tehoa. Haetaan tavallaan ne reunaehdot, mihin sitä lääkettä kannattaa käyttää. Siinä mielessä mielestäni tällaisia kokeiluja pitäisi päinvastoin suosia eikä tyrmätä jollakin sosialismin peikolla, joka tässä nähdään. Mielestäni sairaiden ihmisten kustannuksella ei kenenkään pitäisi hyötyä.

Sen verran voi todeta, että ymmärtää joidenkin huolen, mikä liittyy samaan asiaan. Se on yleensä lääkkeiden kalleuskysymys, mikä tuli esille näidenkin lääkkeiden osalta. En tiedä, rouva puhemies, kuuluuko tämä asiaan, mutta kaikissa näissä on hyvin vahvat kytkökset olemassa. Ne piirit, jotka ovat omistajina — ja paljon mahdollista, että siellä on hyvin paljon lääkäreitä — ainakin nykykäytännön mukaan määräävät hyvin kalliita lääkkeitä, koska todennäköisesti osinkoja sitten jaetaan sitä enemmän, mitä enemmän on myyntiä. Meillä on vaihtoehtoisia lääkkeitä. En tiedä, onko näille yhtä tehokkaita vaihtoehtoisia lääkkeitä, koska tämä on kokeilutuote.

Minä en itse asetu vastustamaan tämän lain läpivientiä niin jyrkästi, kuin täällä jotkut ovat asettuneet. Mielestäni sosiaalivaliokunta etsii tähän hyvät lääkkeet. Se turvaa kunnille kuitenkin tämän pohjalta sen, että niille ei tästä lisäkustannusta synny vuoden loppupuolella. Odotan, että tästä tulee hyvä laki vielä.

Ed. P u i s t o : Arvoisa puhemies! Menemättä todellakaan sairausvakuutuslain muutoksen yhteydessä apteekkikeskusteluun en voi kuitenkaan olla hämmästelemättä, miten näin vakavan asian kohdalla voidaan ruveta keskustelemaan apteekkien kannattavuudesta.

Sitten suuri murhe kuntien pärjäämisestä. Tarkoittaako tämä sitä, että jos kunnille ei korvattaisikaan tätä lääkettä, ovatko kunnat arvioineet niin, että niille ei MS-tautia sairastavien nuorten ihmisten kohdalla myöhemmin aiheutuisi mitään kuluja? Ei tämä paranna tautia täydellisesti, mutta tällä voidaan pysäyttää taudin kulku tai hidastaa sitä. Nämä ovat hyvin oleellisia asioita.

Toivon, että tämä saa sen käsittelyn, jota sille on odotettu, eli että tämä tulee 1. toukokuuta voimaan, eikä joillakin kunnallispoliittisilla tai apteekkipoliittisilla syillä pidennetä näiden ih-

misten odotusta. He odottavat joka päivä tätä ratkaisua.

Ed. L ö v : Arvoisa puhemies! Nyt on kyse erittäin kalliista lääkkeistä. Perinteinen tapa käsitellä näiden lääkkeiden korvausta ei ole mahdollinen. Sitä on tutkittu. Ja vielä: Kelasta ei löydy sitä tietotaitoa, mitä tarvitaan näitten lääkkeitten käsittelyä varten. Näin kalliiden lääkkeiden kyseessä ollen on erittäin tärkeää, että määrittäminen ja seuranta tapahtuvat erikoisklinikoissa. Näin ovat erikoislääkärit minulle kertoneet. Nämä lääkkeet auttavat yleensä vain noin kymmentä prosenttia potilaista ja aiheuttavat monta kertaa paljonkin sivuvaikutuksia. Siis ne ovat tavallaan tutkimuksen alla vieläkin.

Kyseessä on siis erillislaki, joka olisi voimassa ainoastaan tämän vuoden. Ilman tätä lakia siitä lääkkeistä hyötyvät potilaat jäisivät ilman tätä hoitomahdollisuutta. Minä kannatan tätä. Se ei ole ennakkolaki, jota tarvitsee pelätä.

Ed. K e m p p a i n e n : Arvoisa puhemies! Toisin kuin kaksinkertainen kollega Löw katson, että tässä tulee uusi periaate, olkoonkin väliaikaisena. Mutta jos sillä saavutetaan suurempi säästö kuntien tekemänä, kuin mihin Kela olisi pystynyt, ruvetaan käyttämään sitä hyväksi. Sitä periaatettahan tässä kokeillaan.

Kun sekä minulla että ed. Ala-Harjalla ja myös uskoakseni muulla oppositiolla olisi halua antaa hallitukselle säästömahdollisuuksia, tämä tehtäisiin sairausvakuutuslain sisällä siten, että korvattaisiin sairausvakuutuksesta vain juuri näiden erikoislääkäreiden ja tiettyjen klinikoiden määräämä lääke ja se olisi siinä käytössä. Mutta meidän olemme siinä vaiheessa nyt, että nämä lääkkeet ovat tulossa normaaliin käyttöön ja normaaleille markkinoille. Sen takia, kun normaaleille markkinoille tulevista lääkkeistä päätetään, tässä on myös se yhteys apteekkitoimintaan, jonka ensimmäisessä puheenvuorossani otin esille. Tässä on se periaate, jota ollaan käyttämässä. Sen takia, vaikka täällä puheenvuoroissa kuinka kauas on menty varsinaisesta aiheesta sosialisointiin jne., tämä näkökohta on otettava huomioon. (Ed. Puisto: Mihin unohtui potilas?) — Mihin unohtui potilas? Toivon mukaan ed. Puisto olisi ollut kuuntelemaan minua, sillä 95 prosenttia minun ensimmäisestä puheenvuorostani käsitteli nimenomaan potilaan kannalta asiaa.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia lähetetään sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.

5) Hallituksen esitys laiksi vuosilomalain muuttamisesta

Hallituksen esitys 14/1996 vp

Asia lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti työasiainvaliokuntaan.

6) Hallituksen esitys vuoden 1996 lisätalousarvioiksi

Hallituksen esitys 3/1996 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö 5/1996 vp

Mietintö pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti seuraavaan täysistuntoon.

P u h e m i e s : Eduskunnan seuraava täysistunto on huomenna keskiviikkona kello 14.

Täysistunto lopetetaan kello 15.33.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Seppo Tiitinen